

מנחות צא

עניין: דיבור על עצמו בלשון רבים

ילקוט המאירי עירובין נא.

שם. אר"פ בדיק לן רבא וכו', יל"ד ל' לן ברבים, עיי' בזהר חדש דף כ' ריש ע"ב דאסור לדבר על עצמו בל' רבים משום יוהרא, ואולי י"ל שאמר כו על שהי' חבריו אתו יחד, או אפשר דגברא רבה שאני, וצ"ע.

רב פעלים ח"א סוד ישרים סי' א

ומה שהקשה לכם בפסוק **נעשה אדם**, שאמר נעשה לשון רבים, הנה המפרשים ז"ל כתבו דכן הוא דרך הגדולים, שהיחיד מדבר על עצמו בלשון רבים, ולכן אמר נעשה בלשון רבים, ללמדנו דרך ארץ של הדיבור שראוי לדבר בדרך ענוה. אך באמת יש ביאור אחר בלשון זה דאמר נעשה אדם, והוא ידוע כי האלוק העליון קודם שברא עוה"ז והשמים אשר עליה, ברא כמה עולמות עליונים רוחניים, והאיל וברא יולד ועשה ספירות קדושים, וכן ברא ג"כ עולם המלאכים, ועולם הגלגלים, וכאשר עלה ברעון האלוק וברא את האדם, כלומר הנשמה שלו, דבר תחלה עם לבאיו הם הספירות ועולם המלאכים, שיתנו מהם חלק בגשמתו ורוחו ונפשו של אדם, כדי שבוה יהיה לנר"ן של אדם קשר ואחיזה עמהם, ואם יעשה טוב יועיל גם להם שיוסיף האלוק להם שפע כח וגבורה וטובה, ואם יחטא שגורם להם פגם, אז לא יקטרגו עליו, אלא רועים בקיומו ומצדקיים עליו רחמים, עד שישוב בתשובה. ויתקן הפגם שלו, ופגם שגורם להם, ועל כן אמר נעשה אדם חלק מהם רבים, כי לפמליא של מעלה אמר כן, שיתנו חלק מהם בנר"ן שלו, כדמיון החלק שנותנים האדם והאשה כהולד הטורף מהם, כי ידוע הוא דלאו דוקא בגוף לבדו יש חלק לאב ואם, שזה נותן הלבון וזה נותן האודם, אלא גם בגשמת הולד יש להם חלק, כי מן הרוחניות שלהם נותנים לבוש לגפס הולד, וכמ"ש רבינו האר"י ז"ל בעץ חיים שער המוחין פרק ה', וכן שם בשער פרקי הללם פ"א בסוד מאמר ברא כרעא דאבוהי ע"ש, וכמו החלק הזה שנותנים אב ואם לבן הטורף מאם, רעה האלוק שיתנו הספירות וכל פמלייא של מעלה חלק בנר"ן של אדם, ונמצא מזד חלקם זה שנותנים באדם נעשה להם שותפות בו, על דרך שארז"ל שלשה שותפים באדם הקב"ה ואביו ואמו, וכן הענין כאן ביצירת נר"ן של אדה"ר, ולכן אמר נעשה בלשון רבים:

זוהר חדש פרשת בראשית דף טז ע"א

נעשה אדם ר' בוטא בשם ר' בו אמר חזונו על כל התורה כולא ולא מצינו שנתיעץ הקב"ה עם המלאכים לעולם על שום דבר מכל מה שהוא צריך לעשות. ועוד מצינו שאין למעלה ולמטה שמשגיגים לדעתו של הקב"ה וכשהם רוצים להשיג מיד חזורים לאחור מהשגתם כהדין קנבוסא דקונארי דפרה וחזר לדון דשארי ב) כך הם עד שחזורים ואומרים ברוך כבוד הי ממקומו ועוד אמר רבי בוטא מצינו שהקב"ה ברא אור הראשון וברא מזה האור שאר המשמשים שלו. אם האור הראשון שנברא בתחלה לא נתיעץ עמו כשרצה להוציא ממנו שאר צבאותיו כ"ש וכ"ש אדם להבל דמה. א"ר יצחק הנח לרבי בוטא דעס מארי מתגחא שוי מדוריה. א"ר בוטא אנה לא זכינא למחוי מדוראי עסתון אבל קושיא הוה דידהון. ופירוקא שמענא דא"ר בו כהדין מלכא דהוה שליטא על כלא ובעי לאחזאה גרמיה דכלהו כלילין ביה והוא כלא. עביד גרמיה בלישן דסניאין א) כך קביה הואיל [רבעי] לאחזאה דכל עלמא דידיה כליל כולא כידיה ואמר לישן דסניאין לאחזאה דהוא כולא. א"ר יצחק אי קלא מן רמ"א שמעחא מהאי אימא דהוה שפיר דלא אתישנא בלבאי האי פירוקא.

ספר חסידים

טו שורש ענוה במקום שיש גדולה וכבוד ירחיק עצמו ולא יכלול עצמו עם שאר בני אדם כיצד שהי' לפני רבו וזכר קושיא או תמיה אשר תמה או תירוץ אשר תירץ אל יאמר לרבו (א) או לחבירו כך תרצתי או כך הקשיתי אלא כך הקשית [א] כדי שלא יהנה לבבו. ועוד יתן לרבו או לחבירו הכבוד ולא לו (ב). שכן מצינו במשה שאמר ליהושע (שמות י"ז ט') בחר לנו אנשים [ב]. מכאן למד ר"ג [ג] כתב שפיר מילתא באנפאי ובאנפי הבראי (ג) ועוד כתיב שאמר הקב"ה לישע"י (ו' ח') את מי אשלח ומי ילך לנו [ד] מכאן למדה תורה דרך ענוה לרבנים. אם יקשה בעיניך למה כתיב את מי אשלח ולא כתיב נשלח. כדי שלא יאמר שתי רשויות הן [ה]. וצריך שיקדים שם חבירו לשמו לכל דבר. בלשון לעז (ד) בוש אומניי ולא

